

Something Smells: Oven Issues!

Consider the Following Questions:

1. Yesterday, I cooked a milchig stew (that had buttermilk) in my oven. Then, this morning, I cooked a roast in the same oven. Is the roast Kosher?
 - a. What more information do we need to know in order to answer this question?
 - b. Is the roast kosher?
2. Yesterday, I baked chicken in the oven, and now I want to bake challahs in that same oven.
 - a. Can I?
 - b. Would the halachah be different if I wanted to make pizza?
 - c. What if I wanted to make lasagna?
3. I microwaved my cholent this morning for breakfast. Yes, for breakfast. But now I want to make popcorn for snack. Can I?

Let's Talk about Smell...O.K. — "Aroma"

ביצד צולין פרק שביעי פסחים

בשר שחוסה שמן שללאו • בחטר בשני שפודים זה רחוק מזה אסור שהריח מן השמן נכנס לכחוש ומפסמו וחוזר זה ומוליא ריח גם הוא וכ"ש שחוסה כחוסה ונבילה שמינה ורבותא אשמעינן רב דלא נימא נבילה כחוסה הואיל ואין ריחה טרף לא אסרה לה לשחוסה ואשמעינן דשומן שחוסה מפסם לנבילה בריחא והדר מפקא איהו ריחא : פנד פונדא • שללו בחטר ובא מעשה לפניו והתיר : דבר אסור • חזיר :

Source 1: Gemara Pesachim 76b

אמר רב
בשר שחוסה שמן שצלאו עם בשר נבילה כחוש אסור מאי מעמא מפסמי מהרדי ולוי אמר "אפילו בשר שחוסה כחוש שצלאו עם בשר נבילה שמן מותר מאי מעמא ריחא בעלמא הוא וריחא לאו מילתא היא עביד לוי עוברא בי ריש גלותא בגדי ודבר אחר

אסרה רבא מפריקיא כ"י מאן פוסק ר"ח כרב ורבא נמי דשרי בכה תיבא (ע"ז דף ס :) מלי סבר כותיה וסס מפרש ובחטרים [גדולים] שלג נראה דמותר לאשת לחם עם אותו פשטיד"א האיל ומכוסות היטב הי' כעין שתי קדרות ואפי' פלדוג"ש שיש להרחיק און נראה לרבי שיחא אסור שיש חזיר מרובה בחטר וההבל מתפשט :

אמר נך רב דכולי עלמא
ריחא מילתא • וטעמא דרבי יהודה משום דפת לוננת ("וחבית) מגופה היא ולא עייל בה ריחא דמי לאו ש"איתמר עלה כ"י ואע"ג דקיימי תנאי כותיה דרב הילכתא כותיה דלוי דהא איפליגו בה אב"י ורבא גבי בת תיבא במסכת ע"ז (דף סו:) וקס ליה רבא בשעתיה דלוי ואמר ריחא לאו מילתא היא ואב"י ורבא הילכתא כרבא וכן הוא בחשבות הגאונים ואף משמו של רבי אליעזר בן

תני רב כהנא בריה דרב חיננא סבא יפת שאפאה עם צלי בתגור אסור לאכלה בכותחא הדיא ביניתא דאיטווא בהדי בישרא אסרה רבא מפריקיא "למיכילה בכותחא מר בר רב אשי אמר אפי' [7] במילתא נמי אסרה משום דקשיא לריחא ולדבר אחר :

יחוק נאמר לי דלא חייש לה : בניסא • דג : דאיטוי כפדי בישראל • בחטר אחר : אסרה רבא מפריקיא לפיכך בכותחא • שיש בו חלב משום דקסבר ריחא מילתא היא : לדבר אחר • לרעה :

יורה דעה צז הלכות בשר בחלב

בית יוסף

Source 2: Beis Yosef
on Shulchan Aruch
Yoreh Deah 97

גב) והרא"ש צפרק בתרא דע"ז (סי' ח) הביא דברי רש"י ודברי רבינו תם ולא הכריע ביניהם ורבינו כתב בסימן ק"ח שמסקנת הרא"ש כרבינו תם ולא ידעתי מנין לו ואפשר שטעמו מפני שהביא דבריו לזקוף. והרי"ף צפרק גיד הנשה (לנ:) פסק כלוי דאמר ריחא לאו מילתא היא מיהו כתב דעד כאן לא שרי לוי אלא צדיעבד אצל לא לכתחלה דהא שגלאו קאמר ולא קאמר לולין לכתחלה וכתב עוד דהא דתני רב כהנא פת שאפאה עם הנלי אסור לאכלה עם הכותח והיה צניחא דאיטויה צהדי צירא ואסרה רבא מפרזקייא למיכלה צכותחא לאו כרב צלחוד אסרה אלא אפילו כלוי אסירי למיכלינהו צכותחא מאי טעמא כיון דשרי למיכלינהו צלא כותחא אי שריית להו למיכלינהו צכותחא אישתכח כמאן דשרי לאטוויי צשר שחוטה צהדי נצלה לכתחלה.

ודעת הרמב"ם כדעת הרי"ף שכתב בפט"ו מהלכות מאכלות אסורות (הל"ג) אין לולין צשר שחוטה עם צשר נצלה או צהמה טמאה צתנור אחד ואע"פ שאין נוגעין זה בזה ואם צלאן הרי זה מותר ואפילו היתה האסורה שמנה הרצה והמותרת רזה שהריח אינו אוסר אלא טעמו של איסור וצפ"ט (הכ"ג) כתב פת שאפאה עם הנלי ודגים שגלאן עם הנשר אסור לאכלן צחלב ע"כ. וצניחא הלכה כיון שהרי"ף והרמב"ם ורוב המורים מסכימים לדעת אחת הכי נקטינן להחיר צדיעבד אצל לכתחלה אסור לצלותם צתנור צר:

Source 3-4 : Rambam
Laws of Forbidden
Foods, 15:33 and 9:23

ק ד ו ש ה , הלכות מאכלות אסורות פט"ו

לג אין צולין בשר שחוטה עם בשר נבלה או בהמה טמאה בתנור אחד, ואף על פי שאין נוגעין קלי זה בזה; ואם צלאם - הרי זה מותר; ואפלו היתה האסורה שמנה הרבה והמתרת רזה - שהריח אינו אוסר קלי ואין אוסר אלא טעמו של אסור.

ק ד ו ש ה , הלכות מאכלות אסורות פ"ט

כג פת שאפאה עם הצלי קבו, ודגים שצלאם עם הבשר קבו - אסור לאכלן בחלב קבה. קערה שאכלו בה בשר קבו ובשלו קלי בה דגים - אותם הדגים מותר לאכלם בכתח קליא.

Source 5: Shulchan Aruch Yoreh Deah 108

סימן קח

שלא לאפות היתר ואיסור בתנור אחד.

ובו ז' סעיפים:

(א) קטן והוא קטום והאיסור וההיתר מגולין תוך התנור (ד"מ ג"מ הגהת סמ"ק וז"ש תוספות עבודה זרה דף ק"ו ע"ג) (ב) ויש אומרים שאין לחלק (ד"מ ג"מ מרכ"י) וצמקום הפסק יש לקטוף אדברי התקילין: ועיין לקמן סוף סימן קי"ח אם יש להחמיר לכתחלה לשפות שתי קדירות ואחת מהן של איסור על הכירה או ללנות איסור אלל היתר:

ב [כג] במה דברים אמורים בצלי (טז) אכל אם בא לבשלם בקדרה זה לעצמו וזה לעצמו אפילו בתנור קטן ופי"ו סתום מותר ואף על פי שפי הקדרות (טז) מגולה: הגה (יז) [כד] ודוקא שהתנור פתוח קצת אכל אם הוא סתום מכל הצדדים כדרך שמתמינים החמין לנורך שבת אסור (מהרי"ו סימן מ"ד ואו"ה והגהת ש"ד ג"מ מהרי"מ) ואפילו דיעבד יש מחמירין ואוסרין אם האיסור וההיתר מגולה (כך משמע בהגהת ש"ד) (יח) [כה] [יא] וצמקום הפסק (טז) מרובה יש להקל:

א א (א) [א] א ב אין צולין בשר כשרה עם בשר נבילה או של בהמה טמאה (א) בתנור אחד ואף על פי שאין נוגעים זה בזה (ב) ואם צלאן הרי זה (ב) מותר ואפילו היתה האסורה שמינה הרבה והמותרת רזה (ב) (ג) [ב] ואם התנור גדול (א) ג שמחזיק שנים עשר עשרונים (א) ופיו פתוח. מותר לצלותם בו [ג] ובלבד שלא יגעו זה בזה [ד] ואם אחד מהם מכוסה בקערה או בבצק וכיוצא בו מותר לצלותם אפילו בתנור קטן ופיו סתום:

הגה (ד) [ה] והוא הדיו (ד) לנצר עם חלב נמי דינא הכי (טור ב) סימן ז"י. [ו] ונוהגין להחמיר לכתחלה אפילו בתנור גדול (ג) ודיעבד להקל אפילו בתנור (ה) קטן [ג] (ארוך כלל ל"ט דלא כז"י וצ"ע ר"י מיכן ובהגהת ש"ד ואגור ג"מ מהרי"ל וטור ג"מ שז"א שכן הסכמת רוב התורים והוא שיטת רש"י וה"ג ור"י ורמב"ם): (ה) [ז] ד ואם אפה פת עם צר אסור (ו) לאכלו עם חלב אם יש לו פת אחר (שס) [ח] וכן אם גוי אפה פת עם איסור (ו) אסור (ו) לקנות אותו פת אם יש פת אחר לכל זה מקרי לכתחלה אכל אם אין לו פת אחר בריוח [ט] מותר שניהם (ד) דזה מקרי לענין זה דיעבד (אגור ג"מ ר"י מולין) [י] יש אומרים לאין מתירין ריחא אפילו דיעבד אלא אם כן התנור פתוח קצת מן הצד (ז) או למעלה צמקום שהעשן יוכל (שס בארוך) (ח) [יא] וצמקום הפסק אין להחמיר דיעבד (כי כן נראה מהפוסקים וכ"פ ב"י) אפילו סתום לגמרי (ט) [יב] ואם האיסור דבר חריף [יג] ה וכל שכן אם ההיתר דבר חריף ריחא מלתא היא (ה) ואפילו דיעבד אסור אם שניהם מגולים [יד] אכל אם אחד מהם מכוסה (י) אפילו צבצק בעלמא (ט) מותר (מרכ"י פ' ג"ה ואו"ה): [טז] אם אפו או ללו איסור

"If one were to cook prohibited and permitted meat under the same covering (machavat), uncovered, they are both prohibited, and similarly if one cooks milk and meat [under the same covering]. If, however, one were to cook them CONSECUTIVELY, the kosher meat is unaffected (ein la-chush) unless the covering absorbed "sweat" from both of them, in which case even if they are cooked one after another if they were both uncovered they are both prohibited, similar to the case of the pot cover..."

והיתר תחת מחבת אחת מגולין אסור (תוספות) אפילו דיעבד (שס בארוך) [טז] והוא הדיו אם אפו צבי האי גוונא פת עם צר (יא) אסור לאכלו (י) צחלב (ש"ד סימן ס' ומהרא"י) (יב) [יז] אכל (ב) בזה אחר זה אין לחוש (תשובת מיימוניות סוף הל' מ"א ותשובת ר"י ואו"ה) [יח] אלא אם כן (יא) הזיע המחבת משניהם לאז אסור אפילו בזה אחר זה אם היו שניהם מגולין דהו ככסוי של קדרה [ד"ע ז] משמעות הרא"ש סימן ז"ג) כלעיל סימן ז"ג: (יג) יש אומרים לכל מקום דלמירין ריחא מלתא ואוסר דיעבד היינו דוקא לזכא ששים מן ההיתר נגד האיסור אכל דלאיכא ששים מן ההיתר (ו) אפילו בכל מה שצתנור מצטל האיסור (שס בארוך כלל ל"ט ד"ח) [יט] ולנורך (יב) הפסק יש לנהוג כן: [כ] יש אומרים לאיסור האוסר צמשהו כגון חמץ צפסא ריחא מלתא ואוסר אפילו דיעבד (יד) [כא] אם התנור

Reicha – Halakhic Conclusion:

The Rishonim debate whether the halakha is in accordance with Rav or Levi. While Rabbeinu Tam (Tosafot Pesachim 76b s.v. Asra) accepts Rav's opinion, the majority of Rishonim rule that reicha is "lav milta," and as such cannot prohibit another substance.

The Shulchan Arukh (YD 108:1) also rules in accordance with Levi and writes that while one should not intentionally roast kosher and non-kosher meats together, after the fact, the kosher meat is still permitted.

Regarding ovens, as reicha applies only to simultaneous baking or roasting, there should be no halakhic obstacle to cooking meat in a clean, dairy oven, or even in a clean non-kosher oven! However, as we shall see, there is another concern - zeifa (steam).

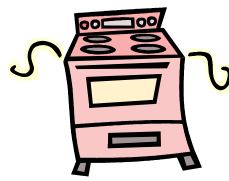
Found online at <http://www.vbm-torah.org/archive/kashrut/22ovens1.rtf>

Source 6: From Hilkhot Kashrut Shiur #22: Transfer of Taste Through Smell and Steam: Ovens and Microwaves (I) By Rav David Brofsky

What About Steam?

Source 7: Responsa of Rosh

שו"ת הרא"ש כלל כ סימן כו בני, שיחיה. ששאלת, על אלפס חולבת, אם יכולין לתת למטה בכירה תחת קדרה של בשר; נראה לי שאסור, ואפילו בדיעבד אם נעשה, הייתי אוסר הקדרה, כי הזיע העולה מן האלפס הוא כמו חלב. כדתנן בפ"ב דמכשירין: מרחץ טמאה (של מים שאובין), זיעתה טמאה וטהורה (כגון של מי מעין) בכי יותן; בריכה שבבית והבית מזיע מחמתה, אם טמאה, זיעת כל הבית שמחמתה טמאה. ועוד שנינו התם: זיעת האדם טהורה; שתה מים טמאים והזיע, זיעתו טהורה; בא במים שאובין והזיע, זיעתו טמאה. מכל הלין שמעינן, דזיעה היוצאת מן הדבר חשובה כאותו דבר. נמצאת זיעת האלפס חולבת, היא כחלב, והוה ליה כטיפת חלב שנפלה על קדרה מבחוץ, שאוסר הקדרה;

מכשירין פרק ב' משנה א'

זעת קתים, בורות שיחין ומקצרות – טהורה. זעת האדם – טהורה. שמה מים טמאים והזיע – זעתו טהורה. בא במים שאובים והזיע – זעתו טמאה. נסתפג ואחר כך הזיע – זעתו טהורה.

משנה ב'

קרחת טמאה – זעתה טמאה; וטהורה – קבי יפן. הקרחה שבבית, הבית מזיע ממחמתה: אם טמאה – זעת כל הבית שמחמתה טמאה.

Source 9: Mishnah Machshirin Chapter 2

Source 10: Shulchan Aruch Yoreh Deah 97

יורה דעה צב הלכות בשר בחלב

ח [לט] מ' מחבת של חלב שנתנו בכירה תחת קדירה של בשר * (ו) הזיעה עולה ונבלע בקדירה ואוסרתה: הגה אם היה חלב נמצח צעין ס' נמצחיל שנקדירה נגד החלב שנמצח (ד"ע) וכל זה מירי שהמחבת מגולה והזיעה עולה מן המאכל עומן לקדירה שעליה (ארוך) וגם מירי שהוא בקרוז כל כך שהיד סולדת בזיעה במקום שנוגע בקדירה [מ] אזל אם אין היד סולדת בזיעה הכל שרי ולכן מולין בשר לייבש על קדירות של חלב ולא חיישין לזיעה שעולה (פסקי מהרא"י סימן ק"ג) וכן אם המחבת מכוסה הכל שרי (בט) מידי דהוי [מא] אשתי קדירות (ל) נוגעות זו בזו דאין אוסרין זו את זו וזו ננגיעה כל שכן בזיעה (מרדכי פרק כ"ה) מיהו לכחלה יש לזוהר בכל זה (הגהות ש"ד):

**Source 11: Igros
Moshe Yoreh
Deah 40**

מ ש ה

יורה דעה

אגרות

סימן מ

**בענין תנורי הגעז שבמדינתנו
לענין חשש זיעה**

י"ד תמוז תשי"ד.

מע"כ ידידי הנכבד מהר"ר חיים שלאס שליט"א
שלו' וברכה.

יש להחמיר למעשה שלא לבשל בתנור קדירות
מגולות. ובדיעבד כיון שהוא ספק אין לאסור אם
היה אחר המעל"ע דהבליעה היא נו"ט לפגם ומצד
חשש שמא נפל מהזיעה שבעין איזה טפות הוא
יותר מששים לפי המסתבר יותר וכיון שהוא רק
ספק איכא ס"ס שמא לא היה זיעה כלל ואף אם
היה זיעה שמא נפלו רק טפות שאיכא ששים נגדם
כהמסתבר.

והנה אם לא נתבשל בתנור קדירות בדבר לח
אלא שאפו או בשלו דברים יבשים שהם אוכלין
בלא משקין איתא בפמ"ג בהקדמה לאו"ח בהנהגות
השואל עם הנשאל בסדר שני סעי' ל"ו דזיעת
אוכלין אינו אוסר ובחלב מהותך נמי מצדד להתיר
שאינן זיעתו אוסר ע"פ הרמב"ם דבפ"ו מטומאת
אוכלין ה"ד אבל כתב בלשון אפשר משמע שמסתפק
לדינא והובא גם בפ"ת סי' צ"ב סק"ו בלשון אפשר
אבל ביבש ממש משמע שלא מסתפק כלל ומתיר
בברור וא"כ באפו ובשלו רק דברים יבשים יש
להתיר לדידיה בזה אחר זה אף בהזיעה. ומ"מ
למעשה בודאי הזיעה יש להחמיר אבל בסתמא אין
לחוש לשמא הזיעה בדברים יבשים ומותר בסתמא
בזה אחר זה.

הנה בתנורי הגעז שבמדינה זו אם יש חשש
זיעה בבשלו תבשיל של בשר מגולה לאסור
לבשל אח"כ תבשיל של חלב מגולה
ולכן אם היה זיעה אין להתיר לבשל תבשיל
בשר ותבשיל חלב מגולין אף בזה אחר זה לזמן
מרובה. אבל מסופקני אם חוששין בסתמא לזיעה
דלשון הרמ"א בסי' ק"ח סעי' א' שכתב בזה אחר
זה אין לחוש אא"כ הזיעה המחבת משניהם דאו
אסור אפילו בזה אחר זה אם היו שניהן מגולין.
משמע דבסתמא אין לחוש לזיעה אא"כ ידוע דהזיעה
משניהם. אבל אפשר דבתנורים אלו שסתומים בגג
וכותלים ודאי מויע או שיותר נוטה שיויע. ולכן

**Source 12: From
Hilkhhot Kashrut
Shiur #23:
Transfer of Taste
Through Smell
and Steam:
Ovens and
Microwaves (2)
By Rav David
Brofsky**

Modern Ovens and Zei'a:

As mentioned above, the question one must ask is how similar are our ovens to the Rema's scenario of a "machavat," which he equated to a pot cover.

The Arukh Ha-shulchan (108) writes that the Rema was concerned with thick steam. However, our ovens, which are generally large and ventilated, do not produce such steam and therefore the ze'i'a should not pose a problem. Rabbi Jachter records that this is also the position of Rabbi Herschel Shachter (a Rosh Yeshiva and Rosh Kollel at Yeshiva University).

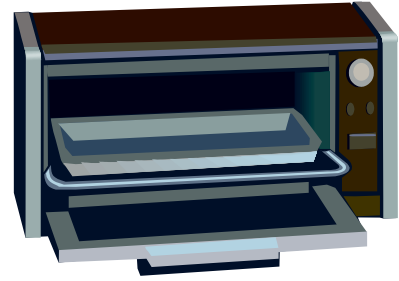
Unlike microwaves, in which the wall actually becomes damp after a liquid is cooked, ovens simply do not contain enough steam to mimic the effect of the pot cover.

If so, then one is certainly permitted to consecutively cook meat and dairy uncovered in the same oven, as long as the oven is clean (to prevent reicha issues). Needless to say, a pareve food cooked in a dairy oven should be considered

pareve, not "be-chezkat chalavi," as one would even be permitted to cook meat in the same oven.

One might question whether this leniency should apply even to smaller European ovens as well, or even to toaster ovens. It would seem that those who adopt this lenient approach should at least be stringent regarding toaster ovens, in which ze'ia might actually pose a problem.

Another approach is that of Rav Moshe Feinstein (Igrot Moshe YD 1:40), who IS concerned about ze'ia in one's oven. Therefore, he insists that one should not use the same oven for UNCOVERED dairy and meat foods. If one chooses to cook meat uncovered in the oven, then dairy food must be cooked COVERED in the oven, and vice versa. The cover prevents the food from emitting steam, which prevents the extraction of taste from the oven walls and its subsequent return to the food.

However, Rav Moshe does note that one need not assume that every food produces ze'ia. Therefore, one may cook or reheat a dry dairy food, uncovered, such as a cheese burekas, in a meat oven.

Seemingly, a pareve food baked in such an oven should at least be considered "be-chezkat besari" and not be eaten with milk, unless the food was dry or the oven was

